

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie

**Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie**

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp	3
Diagnoza sytuacji i potrzeb.....	4
Cel główny i cele szczegółowe programu.....	5
Działania	6
Zasady realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.....	8
Zamierzone efekty i ewaluacja programu	11
Dokumentacja	12
Załączniki:	13

Wstęp

Obowiązek realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Od września 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie rozpoczyna realizację programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy z powiatu sochaczewskiego. Program powyższy stanowi integralną część całościowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wynika bezpośrednio z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 -2020.

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie będą prowadzone w formie działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych. W ramach programu zakładamy taką zmianę zachowań i postaw sprawców przemocy, która zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań względem osób najbliższych, pomoże wprowadzić zasady partnerstwa w związku, rozpoznawać sygnały ostrzegawcze zapowiadające zachowania przemocowe i opracować „plan bezpieczeństwa” zapobiegający użyciu siły i przemocy.

Program został opracowany na podstawie programu „Education Groups For Men Who Batter – The Duluth Model”. Zaplanowany jest na 2 spotkania indywidualne i 24 grupowe (raz w tygodniu). Realizację programu poprzedza diagnoza środowiska lokalnego – zawarta w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Niniejszy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc jest odpowiedzią na zapotrzebowanie ofiar przemocy zgłaszających się po pomoc do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie.

Diagnoza sytuacji i potrzeb

Realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie powinna być poprzedzona diagnozą środowiska lokalnego, aby działania programu odpowiadały specyficznym problemom uczestników oraz ich rodzin.

Niniejszy program oparty jest na diagnozie problemu przemocy zawartej w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020.

Na podstawie danych statystycznych możemy mówić o nieznacznym wzroście przemocy na terenie powiatu sochaczewskiego, co może być związane z podnoszoną sukcesywnie świadomością społeczną dotyczącą problemu przemocy. Zdecydowanie największa liczba ofiar przemocy to kobiety w przedziale wiekowym 18-65 lat oraz dzieci. Każda gmina ma ofertę pomocy dla osób doświadczających przemocy : pomoc socjalną, psychologiczną, pedagogiczną, medyczną lub prawną. Niestety w przypadku osób stosujących przemoc działania są niewystarczające. Tylko niewielki odsetek sprawców skierowano do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym. Osoby te korzystały z programów poza powiatem sochaczewskim. W związku z powyższym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie, aby odpowiedzieć na potrzeby środowiska lokalnego od 2017 r. będzie realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy uwzględniając osoby stosujące przemoc w rodzinie ze wszystkich gmin powiatu sochaczewskiego.

Potrzeby środowiska lokalnego to pierwsza część diagnozy. Drugą część stanowić będzie diagnoza indywidualnych potrzeb osób zgłaszających się, bądź zgłaszanych do udziału w programie. Przewidujemy zajęcia grupowe w formie półotwartej tzn., że na każdym etapie do grupy mogą dołączać nowi uczestnicy. Każdy z nich jest uprzednio diagnozowany (dwa dwugodzinne spotkania indywidualne) i tylko od osoby prowadzącej kwalifikacje do programu zależy, czy dana osoba dołączy do grupy. Podczas sesji kwalifikacyjnych wypełniamy kwestionariusz historii przemocy i ewentualnie uczestnik podpisuje kontrakt udziału w programie. Istotnym elementem diagnozy, przed sesjami grupowymi jest plan bezpieczeństwa w celu uniknięcia zastosowania przemocy dla każdego uczestnika programu.

Cel główny i cele szczegółowe programu

Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc zakłada realizację następujących celów:

Celem głównym jest zatrzymanie przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe w stosunku do uczestników programu to:

1. Zaprzestanie stosowania przemocy
2. Dostarczenie informacji na temat przemocy w rodzinie oraz wzbudzenie motywacji do zmiany
3. Opracowanie planu bezpieczeństwa zapobiegającego użyciu siły i przemocy
4. Nauczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez użycia przemocy
5. Zapewnienie osobie stosującej przemoc w rodzinie wsparcia w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem przemocy
6. Rozwijanie konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem i wyrażania uczuć

Działania

Zakładane cele programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie będą realizowane w następujący sposób:

1. Nabór i ocena

Podczas dwóch spotkań indywidualnych zbierane są podstawowe informacje o sytuacji uczestnika programu. Ich celem jest kwalifikacja osób do uczestnictwa w programie, przede wszystkim odpowiedź na pytania czy:

- osoba użyła siły

-przynajmniej się do tego

- ma świadomość , że potrzebuje pomocy

a) uczestnik wypełnia kwestionariusz „Historia przemocy”, który umieszczamy w teczce dokumentacji uczestnika programu.

b) „Plan bezpieczeństwa” poprzedzony prezentacją sposobów i metod uniknięcia agresywnego zachowania. Celem indywidualnego planu bezpieczeństwa jest stworzenie alternatywnego zachowania i reagowania na sytuacje, które wyzwały używanie przemocy. Podczas pracy grupowej plan bezpieczeństwa jest poddawany ocenie skuteczności, uczestnik programu wprowadza w nim zmiany i poprawki aby poprawić jego funkcjonalność.

c) uczestnik zapoznaje się kontraktem, podpisuje go i zobowiązuje się do przestrzegania zasad w nim zawartych. Kontrakt umieszczamy w dokumentacji.

d) podczas sesji grupowych uczestnik wypełnia „Kwestionariusz kontrolowania” – narzędzie wykorzystywane podczas pracy grupowej wielokrotnie, każdy egzemplarz umieszczamy w teczce dokumentacji. Większa część sesji grupowych to praca korekcyjna i ćwiczenia zachowań konstruktywnych.

W programie nie mogą uczestniczyć osoby, które:

-są chore psychicznie, lub mają nie zdiagnozowane zaburzenia psychiczne

- są nałogowymi hazardzistami

- są uzależnieni od alkoholu lub narkotyków i nie przeszli podstawowego cyklu terapii

- nie są sprawcami przemocy w rodzinie

Uczestnictwo w programie nie jest traktowane jako forma osobistej psychoterapii lecz jako oddziaływanie korygujące niepożądane i szkodliwe zachowania i postawy.

e) ewaluacja postępów uczestników programu zakłada kontakt z partnerami oraz instytucjami (policja, kuratorzy, pracownicy socjalni) przez rok od daty podpisania kontraktu. Nie opieramy się wyłącznie na informacjach pozyskanych od uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego.

2. Działania profilaktyczne

W ramach programu korekcyjno – edukacyjnego przewidujemy spotkania z przedstawicielami instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Mają one charakter informacyjny, przedstawiamy założenia programu, sposób naboru i kwalifikacji uczestników. Każda z instytucji otrzymuje od Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie ulotkę dla swoich klientów w formie elektronicznej – do druku.

Planujemy organizację treningów umiejętności społecznych (np. radzenie sobie ze stresem, konstruktywnym wyrażaniem emocji), informacje w mediach lokalnych o ofercie dla sprawców przemocy jak również o samym zjawisku przemocy w rodzinie, przeciwdziałaniu i możliwościach uzyskania pomocy.

Zasady realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie

1. Miejsce realizacji

a) miejscem realizacji programu jest powiat sochaczewski. Działania związane z promocją programu i profilaktyką mogą odbywać się w poszczególnych gminach.

b) zajęcia dla uczestników będą się odbywać w siedzibie Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie w Sochaczewie.

Istnieje także możliwość prowadzenia zajęć dla uczestników poza siedzibą PCPR. Jeśli z danej gminy zakwalifikujemy minimum 5 osób do udziału w programie. Osoby te podpiszą kontrakt i zobowiążą się uczestniczyć w spotkaniach – sesje grupowe będą mogły odbywać się na terenie gminy.

Podstawą do prowadzenia zajęć na terenie gminy jest umowa realizatora programu z wójtem danej gminy określającej szczegóły związane z działaniem programu.

2. Czas trwania programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie oparty na „Education Groups For Men Who Batter – The Duluth Model” zakłada 24 dwugodzinne sesje grupowe poprzedzone 2 sesjami indywidualnymi. Grupa będzie miała charakter otwarty. W trakcie trwania mogą dołączać nowe osoby, decyduje o tym wyłącznie realizator programu. Kryterium ukończenia programu jest obecność na 24 sesjach. Realizatorzy mogą zwolnić uczestnika programu z udziału jeśli spełni wszystkie kryteria zawarte w „Kwestionariuszu oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z programu”.

Ocenę zaangażowania uczestnika programu przeprowadza się po 2 miesiącach uczestnictwa w programie, po 4 miesiącach uczestnictwa w programie i na zakończenie programu.

3. Formy proponowanych zajęć

a) dwa dwugodzinne indywidualne spotkania kwalifikujące, na które składa się:

- diagnoza klienta
- opracowanie planu bezpieczeństwa
- kwestionariusz historia przemocy
- podpisanie kontraktu

b) 24 dwugodzinne sesje grupowe składające się z 8 bloków tematycznych (na każdy przeznaczony są trzy sesje grupowe) :

- przemoc fizyczna
- zastraszanie
- przemoc emocjonalna
- izolowanie
- minimalizacja, zaprzeczanie i obwinianie
- przemoc seksualna
- przemoc ekonomiczna, wykorzystanie dzieci do kontrolowania partnera
- wymuszanie i grożenie

Podczas każdego z zajęć uczestnicy zapoznają się z materiałem edukacyjnym (metoda warsztatowa), odnajdują swoje przykłady zachowań przemocowych, następnie trenują właściwe postawy z wykorzystaniem scenek, materiałów przygotowanych przez prowadzących. Zajęcia odbywają się co tydzień.

Prowadzący posługują się skryptem do prowadzenia zajęć opracowanych na podstawie „Education Groups For Men Who Batter – The Duluth Model” przez Fundację im. Stefana Batorego. Każdy blok tematyczny jest szeroko omówiony, zawiera propozycje ćwiczeń, materiały dla uczestników.

4. Liczba uczestników

W związku z formami prowadzenia zajęć (trening, warsztat) zajęcia będą prowadzone w małych grupach ok. 5-8 osób.

5. Osoby prowadzące

Osoby prowadzące zajęcia w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy posiadają kwalifikacje zgodnie kryteriami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z dnia 8 marca 2011 r.)

6. Sposoby rekrutacji

Działania rekrutacyjne polegać będą na informowaniu o prowadzonych w ramach realizacji programu działaniach:

- ulotki informacyjne (GOPS-y, Zespoły Interdyscyplinarne, Przychodnie, Poradnia Leczenia Uzależnień, Kuratorzy, Prokuratura, Sąd, Policja)
- informacje na stronie internetowej PCPR oraz na stronach współpracujących instytucji
- informacje w prasie i radiu lokalnym
- spotkania merytoryczne dla specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

7. Zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji

Każdy z uczestników programu wyraża zgodę na przetwarzanie i gromadzenie danych osobowych zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych z późniejszymi zmianami.

Do dokumentacji należą:

- kontrakt
- kwestionariusz historii przemocy
- plan bezpieczeństwa
- kwestionariusz kontrolowania
- kryteria oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z programu

Zamierzone efekty i ewaluacja programu

1. Wśród zamierzonych zmian, efektów realizacji programu mamy przede wszystkim:

- zatrzymanie lub zmniejszenie przemocy w rodzinie
- zwiększenie samokontroli złości u osób stosujących przemoc w rodzinie – poszerzenie ich świadomości na temat skutków własnych działań, zwiększenie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy
- poprawa sposobu funkcjonowania rodziny
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- pogłębienie wiedzy środowiska lokalnego o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem

2. Ewaluacja programu

Ocenę zaangażowania uczestnika programu przeprowadza się po 2 miesiącach uczestnictwa w programie, po 4 miesiącach uczestnictwa w programie i na zakończenie programu.

Kryteria oceny są zawarte w kwestionariuszu oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z programu

:

- obecność na zajęciach
- zaprzestanie stosowania przemocy
- trzeźwość
- stosowanie poznanych technik
- umiejętność zwracania się o pomoc
- świadomość procesu
- aktywne zaangażowani
- otwarcie się
- sposób wyrażania się
- odpowiedzialność w sprawach finansowych

Poza obserwacją uczestnika programu, realizator kontaktuje się z partnerem uczestnika oraz instytucjami mogącymi posiadać wiedzę na jego temat. Weryfikowane są informacje wpływające od uczestnika programu i pozostałych źródeł.

Dokumentacja

Podczas realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie opieramy się na następujących dokumentach związanych z uczestnictwem w programie:

- kontrakt
- kwestionariusz historii przemocy
- plan bezpieczeństwa
- kwestionariusz kontrolowania
- kryteria oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z programu

Poza wymienionymi w dokumentacji uczestnika mogą znajdować się kserokopie dokumentów dostarczonych z innych instytucji, zadania wykonane przez uczestnika w ramach pracy indywidualnej

Załączniki:

1. Wzór kontraktu
2. Wzór kwestionariusza historii przemocy
3. Wzór planu bezpieczeństwa
4. Wzór kwestionariusza kontrolowania
5. Wzór kwestionariusza oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z programu
6. Wzór ulotki informacyjnej